

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Via Vitæ Operis Hvivs Hypothesis

Florentius <Batavus>

Antverpiae, 1551

Quomodo cor transfodi debeat ad acquitendam gratiam lachrymarum, ei
qui mentis est rigidioris. Cap. 17.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30077

vt resipiscens, ab immoderatiore lætitia ab-
 stineat, vtpote quæ impedire posset mœ-
 rorem spirituales: & ne lætitiā aliquā
 vehementiori studio ambiat, sed necessari-
 am tantum subsidio naturæ alioqui imbe-
 cillioris quasi coactus admittat, nusquam
 in exteriori lætitia diutius immorando, sed
 semper interiorem illam humiliter expe-
 ctando, de qua Dominus per prophetam. *Iere. 31. 6.*
 Conuertam inquit luctum eorum in gaudi-
 um: & consolabor eos, & lætificabo à do-
 lore suo.

Quomodo cor transfodi debeat ad acqui-
 rendam gratiam lachrymarum, ei
 qui mentis est rigidioris.

Cap. 17.

QVando iam multa de cōtritione tra-
 didimus, indignum foret si hic de a-
 qua lachrymarum loqui prætermi-
 teremus, quum in ipsis peccator veluti retin-
 gatur, & nulla res magis Deum flectat, &
 cogat quodammodo ad veniam, atq; riuus *Cli. gra. 7*
 lachrymarum. De quibus ita Cli-
 macus. Sicut ignis inquit comburit stupam,
 sic castæ & sanctæ lachrymæ consumunt
 sordes animæ visibilibus & inuisibilibus.

Vnde

DE TRIBVS PARTIBVS

Vide Aug.
ser. ad fr. in
ere. i. itum
in Scala par
e. 6.

Jer. 9. a.

Vnde Augustinus aquam lachrymarum nõ
iniuria lauacrum appellat, quòd per eam ab
luatur anima, vt pulcherrimo sponso Chri-
sto digna & munda efficiatur sponsa. Quo-
circa si quem sollicitum habet quomodo ad
hunc fontem lachrymarum possit perueni-
re, ita vt cum propheta Ieremia exclamet.
Quis dabit capiti meo aquam, & oculis me-
is fontem lachrymarum? is scito gratiã hãc
lachrymarum ex hominis corde proficisci,
non secus atq; aquam ex terra. Quisquis au-
tem aquam alicubi in sua terra desiderat, tã-
tis per tamq; profunde fodiat necesse est, do-
nec aliquam aquæ viuę venam inueniat: aut
si forte vsquam fontem habet suapte natu-
ra scaturientem, eo illũ ducat oportet, vbi
necessarius est, aut vbi vsui esse potest. Ita
quoq; spiritualiter fieri debet. Sunt pleriq;
corde admodũ arido, nec facile moueri que-
unt ad fletum, estq; hęc aqua illis & cara si-
mul & rara. Qui ergo eiusmodi est, frequen-
ter & penitus cor suum oportet perfodiat,
& formidabilia quædam, aut certè amica &
placida sibi ob oculos ponat, quibus possit
emolliri. Multis sanè plurimo sudore & tẽ-
pore ad hanc rem opus est, maximè ijs, qui
elato & superbo sunt animo, qui fere sunt
obstinatiores & aridiores, vtpote mōtibvs

NON

non dissimiles, in quibus fere aquam non re-
 perias, nisi altius fodias. Huius rei aptissimā
 nobis figuram exhibuerunt venerabiles illi
 patriarchæ Abraham & Isaac, dum tāto stu Gen. 26. c. 2
 dio puteos sibi fodere curarent: quos inter-
 dum ab hostibus occupatos aut terra opple-
 tos magna cura studebant recuperare & re-
 staurare, aut certè alios curabāt fodi. Quod
 ipsum reuera in nobis completur, quoties
 quis cor suum sedulo perfodere studet, eius
 modi diuini amoris, aut timoris cogitatio-
 nibus, quæ ipsum ad fletum emolliant: tunc
 enim eiusmodi veluti viuam sibi aquā, fon-
 tes aut puteos fodit. Verum hostes hoc ip-
 sum animaduertentes omnibus adhibitis ma-
 chinis salutarem hanc aquam auferre, & pu-
 teos nituntur iniecta terra opplere: hoc est,
 cor illius occupare student rebus terrenis, et
 multiplicibus cogitationibus, ad hoc præ-
 sens sæculum pertinentibus. O quot hodie
 deprehendas homines, potissimum laicos,
 imo & monachos, quos ita totos terrenis co-
 gitationibus, sermonibus & actibus diebus
 pariter ac noctibus cernas occupatos, obru-
 tos & oppletos, vt nullum omnino spiritua-
 libus rebus præbere possint locum. Atque ita
 prorsus aridi permanēt, cor retinētes instar
 terræ sine aqua torridum; aut si forte inter-
 dum nō

DE TRIBVS PARTIBVS

dum non nihil emollescant, diutius ita per-
 stare nequeunt, sed mox rursus irruentibus
 terrenis cogitationibus offunduntur, atque
 exarescunt. Vt autem fontem hunc aque vi-
 uæ sollicitè per salutare cogitationes quæ-
 rere, & inuentum possimus tueri, duobus o-
 pus nobis est instrumentis, nempe timore &
 Dei amore, quibus multa diligentia corda
 nostra altius fodiendo debemus penetrare.
 Quæ alta transfossio in hoc consistit, si qd'
 animo pertractare decreueris, omni circun-
 spectione illud peruidere pergas, atq; adeo
 omni sollicitudine penitus intelligere stude-
 as. Veluti si tua crimina contemplan, oëis
 vndiq; circumstantias quoquo pacto crimi-
 na ipsa aggrauantes expendas: si iuxta tradi-
 tionem Augustini in lib. de pœni. conside-
 res personam, tempus, locum, præcedentia,
 subsequencia, qua occasione incepta, & quo
 fine terminata quæq; sint. Vt exempli gratia
 si quis per libidinem lapsus sit, & hoc crimē
 suum bene cupit trutinare, vt inde ad cōtri-
 tionem excitari possit, in primis contēplari
 debet suam ipsius personam, expendendo,
 quo in statu sit, an spiritualis, an pudicitiam
 professus, an tali functioni destinatus, quā
 ob exemplum subditorum deceat morum
 integritas: deinde etiam personam, cū qua
 peccarit

Aug. lib. de
 ve. & fal.
 pœ. cap. 14.

611

peccarit, an ipse illam huc pertraxerit. Ad hæc expendere debet, an violentia tentationis superatus sit, an maximè suæ ignaviæ culpa peccarit, nimirum quod quum prænosset pericula, non vitarit tempus, locum, personam, vnde sibi metuebat: an tali gratia donatus qua facile peccato potuisset resistere, si quod in ipso erat fuisset conatus: an peccarit die aut loco sacro, an sæpius in idem vitium relapsus sit: an post factum etiam sibi placuerit: an nulla protinus subsequuta sit pœnitudo. Hæc & his similia excutere debet, quisquis verè cupit sua commissa deflere. Sed quemadmodum cuiusq; rei quantitas exploratur potissimū tribus, Pondus peccati nēpe pōdere, mēsurā & numero, ita & pccī quātitas. Sicut. n. res quædam vidēt̄ exiguæ cū sint magnæ pondere, vt aurū & plumbū ita peccata quædā leuia estimant̄, citoq; trāseūtia, sed re ip̄a sunt magna & graua. Tūc Gravitas peccati ex parte Dei aut pccm̄ graue cēsēdū est, cū Deus grauit̄er contēnit̄, veluti dū homo ip̄m q̄si nihili pendit, dum aliquid designat reclamante conscientia & timore, Deo posthabito aut Ex parte peccantis. etiam contempto. Similiter aggrauat̄ peccatum, dum homo seipsum grauit̄er vitiat, cōspurcat aut cōfundit: vt si quis scedælibi dīni ita sit dedit̄, vt dei et suę salutis, p̄sus obliuif-

DE TRIBVS PARTIBVS

obliuiscatur, aut corporis lædat valetudinē
aut in ea toto pectore acquiescat. Item si qs
per iracundiam ita sese concutiat, vt impos
efficiatur sui, extrema etiam ausurus, nisi a
ex parte Deo cohiberetur, aut ab hominib. Tertio
proximi. aggrauatur peccatum, dum proximo per il
lud grauis fit iniuria, afflictio, iniustitia, aut
dispendium. Contingit enim non raro, per
nos quippiam fieri, in quo non perinde ma-
gnam prauitatem esse arbitramur, quum ta-
men inde proximo magnum accedat detri-
mentum, idq; vel in anima vel in corpore,
vel in facultatibus, vel in fama: quæ forte
per commissum eiusmodi grauiter lædun-
Mensura tur. Expenditur præterea peccati quantitas
peccati mensura temporis: vt si rationem in eas quā
to tempore in peccato aliquo perduraueris
priusq; te mali tui caperet pœnitudo, aut p
illo pœnitentiam subire statueres. Quæ san-
nè res maximam addit peccato grauitatem:
Pro. 18. 2. propterea quod non æstimare peccatū, aut
nolle respiscere peius est ipso peccato. Im-
pius enim quum in profundum venerit pec-
Nume. pec. catotum contemnit. Tertio deprehenditur
peccati grauitas ex numero: vt si sæpius ite-
rentur. Potissimum autem aggrauatur pec-
cati impietas, si post actam pœnitentiam,
postq; acceptam remissionem & absolutio-
nem, re-

nem, relabaris, quòd tum videaris quasi cõ-
 temnere Dei indulgentiã, & audacius pec-
 care super ipsius clementia. Qui ita & iuxta
 condiciones supra indicatas posset sua cõ-
 missa expendere, facile fontem nancisceres
 tur quo illa ablueret. Quod si vero quis se-
 ipsum per terriculamenta emollire cupit,
 propositis sibi supplicijs gehennæ, hic simi-
 liter omneis aggrauantes circumstantias ex-
 pẽdere debet: quæ sunt, perpetua à Dei glo-
 ria excommunicatio: ignis nullo tempore
 extinguibilis, intolerabilis ardor: hostiũ in-
 fernaliũ immanissimè in damnatos seuien-
 tium horrẽda crudelitas, & impropria. Co-
 gitabit præterea nullum ibi esse suffugiũ,
 nullam requiem, nullam respirationem, nul-
 lum solatiũ, sed solam mutationem & aug-
 mentationẽ pœnarum: item interminabilẽ
 esse penarum durationem, citra omnẽ eua-
 sionis spem & expectationem. Per huiusce
 modi profundarum cogitationum frequen-
 tia exercitia, reperies haud dubiè in corde
 tuo fontem aquæ viuæ: & laciem hauries
 quasi ex alta terra. Quod si forte tamen, a-
 deo sis in tuis sceleribus induratus aut exce-
 catus, vt nullis omnino cogitationibus te
 queas inflectere: sicuti sunt & terrę quædã
 loca instar lapidis rigida, quæ ad fontẽ inue-
 niendum

L niendum

DE TRIBVS PARTIBVS

Num. 20. b
niendum aut puteum extruendum non facile penetraueris, nisi malleis, cuneis, aut nõ nunquam etiam igne: ita & tu nonnunquã teipsum pœnis afficies, vt virgis cedendo ad exemplum Mofi, qui iussu domini bis percutiens petram abundantissimas excussit aquas: aut admouebis manus tuas siue pedes quatenus ferre potes igni, atq; hinc ita tecum cogitabis. O domine Deus quomodo perferre potero perpetuum illum ardorem ignis infernalis, qui huius ignis ne fumum quidem ferre queo? Ita omnem mouere lapidem debent, quo sese flectere tandem possint, qui pectore sunt rigidiores.

Quomodo lachrymæ ducendæ sint & conseruandæ, iis qui ad fletum faciles sunt. Cap. 18

SVnt tamen nonnulli quibus hic aquæ vi suæ fons vel suapte sponte saliat, nimirum iis qui natura sunt molles, aut peculiari quodammodo, vel diuini amoris dulcedine ad fletum propensi, ita vt vltro & citra suum conatum illachryment: imo nonnunquam vix sese cohibeant à lachrymis, quoties quid audiunt commiseratione non indignum. His ergo industria quadam op^o est,